

Neoficialus vertimas iš anglų kalbos

*Visais atvejais turi būti
vadovaujama oficialiomis
Reglamentų anglų kalba versijomis*

7 skyrius

Tinkamos finansuoti išlaidos

7.1. straipsnis

Tinkamos finansuoti programos išlaidos

Tinkamos finansuoti programos išlaidos yra:

- a) Programos operatoriaus programos valdymo išlaidos pagal išsamų prie programos paramos sutarties pridedamą biudžetą ir Reglamentų 7.10 straipsnius;
- b) mokėjimai pagal programą įgyvendinamiems projektams pagal Reglamentus, programos paramos sutartį ir projekto įgyvendinimo sutartį;
- c) programos dvišalio bendradarbiavimo fondo išlaidos kaip apibrėžta Reglamentų 7.7 straipsniuose;
- d) Programos operatoriaus programos išlaidos papildomoms veikloms pagal Reglamentų 7.11 straipsnius;
- e) programos pasiūlymo rengimo išlaidos, kaip apibrėžta Reglamentų 7.9 straipsniuose;
- f) valiutų keitimo rizikos fondo išlaidos, susijusios su užsienio valiutos kursų rizikos mažinimu, pagal Reglamentų 8.6 straipsnių 5 dalis ir aiškiai patvirtintos Finansinio mechanizmo komiteto (toliau – FMK), jei lėšos teikiamos iš Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) finansinio mechanizmo (arba Norvegijos užsienio reikalų ministerijos (toliau – NURM), jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo).

7.2 straipsnis

Bendrieji išlaidų tinkamumo finansuoti principai

1. Šiame straipsnyje išdėstyti principai taikomi *mutatis mutandis* visoms tinkamoms finansuoti išlaidoms, išskyrus jeigu kitaip aiškiai nurodyta Reglamentuose.
2. Tinkamos finansuoti projekto išlaidos yra faktiškai Projekto vykdytojo patirtos išlaidos, kurios atitinka toliau nurodytus kriterijus:
  - a) yra patirtos per laikotarpį nuo pirmosios iki paskutinės projekto išlaidų tinkamumo finansuoti dienos, kaip nurodyta projekto įgyvendinimo sutartyje;
  - b) yra susijusios su projekto įgyvendinimo sutartyje numatytais veiklomis ir yra nurodytos projekto bendrojoje biudžeto sąmatoje;
  - c) yra proporcingos ir būtinos projektui įgyvendinti;
  - d) yra patirtos išimtinai tik projekto tikslui (-ams) ir jo(-ų) numatytiems uždaviniams pasiekti, laikantis ekonomiškumo, našumo ir efektyvumo principų;

e) yra aiškiai nustatomos ir patikrinamos, jos turi būti įtrauktos į Projekto vykdytojo apskaitą ir nustatytos pagal apskaitos standartus, taikomus Projekto vykdytojo įsisteigimo valstybėje, ir visuotinai priimtus apskaitos principus; ir

f) atitinka galiojančius mokesčių ir socialinės srities teisės aktų reikalavimus.

3. Išlaidos laikomos patirtomis, kai yra išrašyta ir apmokėta sąskaita faktūra ir joje nurodytas išlaidų objektas yra perduotas (prekių atveju) arba suteiktas (paslaugų ir darbų atveju). Išimtiniais atvejais, išlaidos, kurioms sąskaita faktūra buvo išrašyta paskutinį išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio mėnesį, taip pat gali būti laikomos patirtomis išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpiu, jeigu išlaidos yra apmokamos per 30 dienų nuo paskutinės išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio dienos. Netiesioginės išlaidos ir įrenginių nusidėvėjimo išlaidos laikomis patirtomis tada, kai jos yra įtraukiamos į Projekto vykdytojo apskaitą.

4. Projekto vykdytojo vidaus apskaitos ir audito procedūros turi sudaryti galimybes tiesiogiai palyginti deklaruotas išlaidas ir pajamas, susijusias su projektu, su atitinkamomis apskaitos ataskaitomis ir išlaidų pagrindimo dokumentais.

7.3 straipsnis

Tinkamos finansuoti tiesioginės projekto išlaidos

1. Tinkamos finansuoti tiesioginės projekto išlaidos yra išlaidos, kurias Projekto vykdytojas ir (arba) projekto partneris pagal jų taikomus apskaitos principus ir galiojančias vidaus taisykles pripažįsta kaip specifines išlaidas, tiesiogiai susijusias su projekto įgyvendinimu, ir todėl tiesiogiai jam priskirtinas. Tinkamomis finansuoti yra laikomos toliau nurodytos tiesioginės išlaidos, jeigu jos atitinka Reglamento 7.2 straipsnių nuostatas:

a) atlyginimas už darbą personalui, pasamdytam ar priskirtam išskirtinai projekto veikloms vykdyti: darbo užmokesčiai, socialinio draudimo mokesčiai, taip pat kitos pagal įstatymus numatytos su darbo užmokesčiu susijusios išlaidos, jeigu jos atitinka įprastą Projekto vykdyto ir projekto partnerio darbo užmokesčio politiką. Valstybinių institucijų darbuotojų darbo užmokesčio atitinkamos išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tokia apimtimi, kiek jos yra susijusios su veikla, kurios atitinkama valdžios institucija nevykdytų, jeigu toks projektas nebūtų vykdomas.

b) projekte dalyvaujančių darbuotojų kelionių išlaidos ir dienpinigiai, jeigu tokios išlaidos atitinka Projekto vykdytojo ir projekto partnerio įprastą nusistovėjusią tvarką nustatomas kelionės išlaidas, ir neviršija atitinkamoje valstybėje nustatytų normų;

c) naujos ar naudotos įrangos nusidėvėjimo išlaidos, su sąlyga, kad įranga yra nudėvima pagal Projekto vykdytojui ir apskritai panašioms įrenginiams taikomus bendrai priimtus apskaitos principus. Tokiu atveju Programos operatorius gali pripažinti sąnaudomis tik tą nusidėvėjimo dalį, kuri buvo patirta per projekto įgyvendinimo laikotarpį ir taikant įrenginių faktinio naudojimo projekto reikmėms koeficientą, išskyrus tuos atvejus, kai atsižvelgdamas į atitinkamų įrenginių naudojimo pobūdį ir (arba) kontekstą Programos operatorius nusidėvėjimo sąnaudas traktuoja kitaip. Tokių išimčių taikymas turi būti reglamentuotas programos paramos sutartyje ir privalo atitikti taikomas valstybės pagalbos taisykles;

d) žemės ir nekilnojamojo turto pirkimas taikant Reglamento 7.5 straipsniuose apibrėžtas sąlygas;

e) vartojimo ir kitų tiekiamų prekių išlaidos, jeigu jos yra nustatomos ir priskiriamos projektui;

f) išlaidos, susijusios su kitomis Projekto vykdytojo sudarytomis sutartimis, siekiant įgyvendinti projektą, jeigu tokios sutartys yra sudarytos laikantis viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų ir šio reglamento nuostatų; ir

g) išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimo sutartyje nustatytais reikalavimais kiekvienam projektui (pvz., informacijos platinimas, poveikio konkretus vertinimas, auditai, vertimai, kopijavimas), įskaitant bet kokių finansinių paslaugų išlaidas (ypač finansinių garantijų išlaidas).

2. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais Programos operatorius gali savo programos pasiūlyme nurodyti kitas išlaidas kaip tinkamas finansuoti, arba neįtraukti kai kurių šio straipsnio 1 dalyje nurodytų išlaidų. Jeigu tokius nukrypimus patvirtina FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (arba NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo), jie turi būti aiškiai nurodyti programos paramos sutartyje.

7.4 straipsnis

Netiesioginės (pridėtinės) projekto išlaidos

1. Netiesioginės išlaidos yra visos tinkamos finansuoti išlaidos, kurių Projekto vykdytojas ir (arba) Projekto partneris negali tiesiogiai priskirti projektui, tačiau kurios pagal Projekto vykdytojo ir (arba) projekto partnerio taikomą apskaitos sistemą gali būti nustatytos ir pagrįstos kaip tiesiogiai susijusios su tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis. Į netiesiogines išlaidas negali būti įtrauktos jokios tiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos. Netiesioginės projekto išlaidos turi atitikti teisingą bendrą Projekto vykdytojo ar Projekto partnerio pridėtinių išlaidų paskirstymą. Netiesioginės išlaidos gali būti nustatytos pagal vieną iš šių metodų:

a) remiantis faktinėmis netiesioginėmis išlaidomis tų Projektų vykdytojų ir Projektų partnerių, kurie netiesioginėms pirmiau nurodytoms išlaidoms nustatyti taiko analitines apskaitos sistemas;

b) Projekto vykdytojas ir Projekto partneriai gali pasirinkti taikyti vienodo dydžio normą (*angl. flat rate*) iki 20% nuo jų visų tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus jų tiesiogines tinkamas finansuoti išlaidas, skirtas subrangai, ir trečiųjų šalių suteiktų išteklių, kurie nėra naudojami Projekto vykdytojo patalpose, išlaidas;

arba

c) jeigu projektas įgyvendinamas pagal programą, kurioje yra mokslinių tyrimų elementas, Projekto vykdytojas arba Projekto partneriai, kurie yra ne pelno siekiančios viešosios įstaigos, vidurinio ar aukštojo mokslo įstaigos, mokslo tyrimo įstaigos arba MVI, kurios, neturėdamos analitinės apskaitos sistemos negali pakankamai patikimai nustatyti jų realių netiesioginių projekto išlaidų, gali nuspręsti taikyti vienodo dydžio normą iki 60% nuo jų visų tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus jų tiesiogines tinkamas finansuoti išlaidas, skirtas subrangai, ir trečiųjų šalių suteiktų išteklių, kurie nėra naudojami Projekto vykdytojo patalpose, išlaidas. Jeigu projekto įgyvendinimo laikotarpiu tokie Projektų vykdytojai ar partneriai pakeičia savo teisinį statusą, tokia vienodo dydžio norma taikoma iki jų esamo teisinio statuso netekimo momento;

d) jei Projekto vykdytojas ar Projekto partneris yra tarptautinės organizacijos (*angl. inter-governmental organisations*), netiesioginės išlaidos gali būti nustatomos vadovaujantis šiose organizacijose patvirtinta tvarka.

2. Projektų vykdytojai ir (arba) projektų partneriai, kurie savo netiesiogines išlaidas yra nustatę pagal tvarką, panašią aprašytą šio straipsnio 1 dalies a punkte pagal Europos Komisijos Šeštąją ar

Septintąją bendrąją programą, šio straipsnio 1 dalies b arba c punktuose aprašytųjų metodų taikyti negali.

3. Šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose aprašyti metodai gali būti taikomi patvirtinus metodologiją pagal Reglamentų 7.13 straipsnių 4 dalis.

4. Netiesioginių išlaidų apskaičiavimo metodas ir jų didžiausia suma apibrėžiama projekto įgyvendinimo sutartyje. Projekto partnerio netiesioginių išlaidų apskaičiavimo metodas apibrėžiamas partnerystės susitarime tarp Projekto vykdytojo ir projekto partnerio.

5. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais Programos operatorius savo programos pasiūlyme gali pasiūlyti apriboti netiesioginių išlaidų tinkamumą finansuoti. Tokie apribojimai, patvirtinti FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (arba NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo), privalo būti aiškiai nurodyti programos paramos sutartyje.

6. Šis straipsnis netaikomas projektams ir programoms, kurioms taikomas Reglamentų 12 priedai.

7.5 straipsnis

Nekilnojamojo turto ir žemės pirkimas

1. Nekilnojamojo turto, t. y. jau pastatytų ar statomų pastatų, ir atitinkamų teisių į žemę, ant kurios tokie pastatai stovi, taip pat žemės, ant kurios jokie pastatai nėra pastatyti, pirkimo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu vykdomos toliau nurodytos sąlygos, nepažeidžiant griežtesnių nacionalinių taisyklių taikymo:

a) tarp pirkimo ir projekto tikslų turi būti tiesioginis ryšys;

b) nekilnojamojo turto ir (arba) žemės pirkimo išlaidos negali sudaryti daugiau nei 10% visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, nebent programos paramos sutartyje ir sprendime suteikti projektui finansavimą yra nurodyta didesnė leidžiama išlaidų dalis;

c) prieš perkant nekilnojamojo turto ir (arba) žemę iš nepriklausomo kvalifikuoto vertintojo arba deramai įgaliotos oficialios įstaigos turi būti gaunamas pažymėjimas, kuriuo patvirtinama, kad pirkimo kaina neviršija rinkos vertės, ir kad su tokiu nekilnojamuoju turto ir (arba) žeme nėra susiję jokie įsipareigojimai dėl hipotekos ar panašių prievolių, ypač įsipareigojimų, susijusių su taršos keliamo žala. Perkant nekilnojamojo turto objektą tokioje pažymoje turi būti patvirtinta, kad atitinkamas pastatas atitinka nacionalinių teisės aktų reikalavimus, arba kad jis neatitinka nacionalinių teisės aktų reikalavimų, tačiau įgyvendindamas projektą Projekto vykdytojas padėtų ištaisys;

d) nekilnojamasis turtas ir (arba) žemė turi būti naudojama pagal sprendime skirti paramą projektui numatytą paskirtį ir jame nustatytą laikotarpį. Iki projekto įgyvendinimo pabaigos nuosavybės teisės į įsigytą nekilnojamąjį turtą ir (arba) žemę turi būti perduotos Projekto vykdytojui, arba projekto pasiūlyme Projekto vykdytojo aiškiai nurodytiems nekilnojamojo turto ir (arba) žemės gavėjams. Penkis metus nuo projekto įgyvendinimo pabaigos, arba ilgesnį laikotarpį, jeigu taip numatyta projekto įgyvendinimo sutartyje, nekilnojamasis turtas ir (arba) žemė negali būti parduota, išnuomota ar įkeista pagal hipoteką. Jeigu toks apribojimas sukeltų nenumatytą ir nepagrįstai didelę naštą Projekto vykdytojui, FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (arba NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) gali nuspręsti atsisakyti taikyti šį apribojimą.

e) nekilnojamasis turtas ir (arba) žemė gali būti naudojama tik projekto numatytam (-tiems) tikslui (-ams) pasiekti. Ypač, pastatai gali būti naudojami viešoms administravimo paslaugoms teikti, tik jeigu toks naudojimas atitinka projekto tikslą; ir

f) prieš perkant nekilnojamąjį turtą ir (arba) žemę, tokį sandorį projekto įgyvendinimo sutartyje ar vėliau priimtu sprendimu privalo patvirtinti Programos operatorius.

2. Šio straipsnio 1 dalies d punkte nurodytas apribojimas taip pat taikomas pastatams, kurie buvo pastatyti ar rekonstruoti, naudojant 2009–2014 m. EEE ar Norvegijos finansinių mechanizmų paramos lėšas.

3. Šio straipsnio 1 dalies d punkte nurodytas apribojimas dėl hipotekos netaikomas Programos operatoriaus arba Nacionalinės koordinavimo institucijos gautai hipotekai, jeigu vienintelis tokios hipotekos tikslas yra užtikrinti atitiktą minėtosios dalies nuostatomis.

4. Išlaidos aikštelės (sklypo) paruošimui ir įrengimui, kurios yra esminės projekto įgyvendinimui taip pat gali būti laikomos tinkamomis finansuoti.

5. Išlaidos, susijusios su jau Projekto vykdytojui tiesiogiai ar netiesiogiai priklausančiu nekilnojamuoju turtu ir (arba) žeme, arba su tiesiogiai ar netiesiogiai projekto partneriui ar viešojo administravimo institucijai priklausančio nekilnojamojo turto ir (arba) žemės pirkimu, nėra laikomos tinkamomis finansuoti. Jokiomis aplinkybėmis nekilnojamasis turtas ir (arba) žemė negali būti perkami spekuliaciniais tikslais. Siekiant išvengti dvigubo finansavimo nustatomas reikalavimas, kad nekilnojamasis turtas ir (arba) žemė negali būti gavę jokio nacionalinio ar tarptautinio donoro paramos per pastaruosius 10 metų.

7.6 straipsnis

Netinkamos finansuoti išlaidos

1. Šis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas visoms išlaidoms, išskyrus atvejus, kai šiame Reglamente yra aiškiai nurodyta kitaip.

2. Toliau nurodytos išlaidos nelaikomos tinkamomis finansuoti:

a) palūkanos už paskolą, paskolos aptarnavimo išlaidos ir delspinigiai;

b) mokesčiai už finansines operacijas, ir kitos grynai finansinės išlaidos, išskyrus išlaidas, susijusias su FMK ar NURM, Nacionalinės koordinavimo institucijos ar taikomų įstatymų reikalaujamais atsiskaitymais, ir išlaidas, susijusias su pagal projekto įgyvendinimo sutartį numatytais finansinėmis paslaugomis;

c) atidėjiniai nuostoliams ar galimiems būsimiems įsipareigojimams;

d) nuostoliai dėl valiutos keitimo, išskyrus nuostolius, dengiamus iš kiekvienai programai FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) aiškiai patvirtinto atidėjimo;

e) susigrąžinamas PVM;

f) iš kitų šaltinių apmokėtos išlaidos;

g) baudos, finansinės baudos, bylinėjimosi išlaidos; ir

h) neįprastai didelės ar neapgalvotos išlaidos.

7.7 straipsnis

Dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos. 1. Toliau nurodytų kategorijų išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti iš Reglamentų 3.5 ir 3.6 straipsniuose nurodytų fondų:

- a) mokesčiai ir kelionės išlaidos, susijusios su dalyvavimu konferencijose, seminaruose, kursuose, susitikimuose ir praktiniuose užsiėmimuose;
- b) kelionių išlaidos mokymosi tikslais;
- c) kviestinių ekspertų kelionės ir atlyginimo išlaidos;
- d) išlaidos, susijusios su galimybių studijų ir finansinės bei ekonominės analizės rengimu;
- e) konferencijų, seminarų, kursų, susitikimų ir praktinių užsiėmimų išlaidos;
- f) informavimo ir viešinimo veiklos;
- g) pasiūlymui parengti reikalingų duomenų pirkimas; ir
- h) išlaidos išorės konsultantams.

2. 1 dalyje nurodytos kelionės išlaidos apima ir dienpinigius pagal Reglamentų 7.3 straipsnių 1 dalių b punktus. Pagrįstais atvejais, laikantis proporcingumo principo šios išlaidos pagal aiškiai apibrėžtas taisykles gali būti apskaičiuojamos kaip nustatyta suma (*angl. lump sum*).

7.8 straipsnis

Stipendijos ir mobilumo programos

1. Subsidijos fiziniams asmenims iš stipendijų programos arba iš bet kurios programos stipendijų komponento gali būti apskaičiuojamos kaip nustatyta suma (*angl. lump sum*). Tinkamos finansuoti išlaidos yra:

- a) mėnesio stipendija;
- b) lėšos studijų medžiagai;
- c) kelionių išlaidos, draudimas ir dalyvavimo konferencijose mokesčiai; ir
- d) mokestis už mokslą.

2. Už stipendijų programą ar bet kokios programos stipendijų komponentą atsakingas Programos operatorius nustato atitinkamas sumas savo programos pasiūlyme. Nustatant atitinkamas sumas atsižvelgiama į priimančiosios institucijos valstybėje patiriamas pagrįstas išlaidas.

7.9 straipsnis

Programos rengimo išlaidos

1. Programos operatoriaus išlaidos, tiesiogiai susijusios su FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo), patvirtintos programos rengimu, gali būti laikomos tinkamomis finansuoti. Toliau nurodytų kategorijų programos rengimo išlaidos gali būti tinkamos finansuoti, jeigu išlaidos yra proporcingos, būtinos ir tiesiogiai susijusios su programos rengimu:

- a) Programos operatoriaus darbuotojų, priskirtų išimtinai programos rengimui, atlyginimas;
- b) kelionės išlaidos ir dienpinigiai, išimtinai susiję su programos rengimu;
- c) išlaidos, susijusios su galimybių studijų rengimu ar kitų būtinų programai parengti dokumentų, įskaitant atlyginimą ekspertams, apmokėjimu;
- d) išlaidos, susijusios su programos pasiūlymo ir kartu prie jo pridedamų dokumentų vertimu į anglų kalbą;

e) pasirengimo viešiesiems pirkimams ir atitikties valstybės pagalbos taisyklėms užtikrinimo išlaidos;
ir

f) su viešomis konsultacijomis susijusios išlaidos.

2. Pirmoji pagal šį straipsnį numatytą išlaidų tinkamumo finansuoti diena yra diena, kai vadovaudamasi Reglamentų 4.2 straipsnių 4 dalimis Nacionalinė koordinavimo institucija paskiria Programos operatorių. Paskutinė išlaidų tinkamumo diena yra diena, einanti prieš dieną, kurią FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) patvirtina programą. Nukrypstant nuo Reglamentų 7.2 straipsnių 3 dalių reikalavimo, šiame straipsnyje numatytoms tinkamoms finansuoti išlaidoms sąskaitos faktūros turi būti išrašytos ir išlaidos apmokėtos ne vėliau, kaip per vieną mėnesį nuo paskutinės išlaidų tinkamumo finansuoti dienos.

3. Programos pasiūlyme Programos operatorius pateikia išsamų programos rengimo biudžetą. Didžiausia pagal šį straipsnį tinkamų finansuoti išlaidų suma nurodoma programos paramos sutartyje ir negali viršyti 0,5% visų programos tinkamų finansuoti išlaidų, arba 100 000 EUR, priklausomai kuri suma mažesnė.

4. Išlaidos, susijusios su programos rengimu, turi būti patvirtintos pirmojoje tarpinėje finansinėje ataskaitoje, kuri teikiama FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) nustatyta forma (Reglamentų 11 priedai). Išlaidas privalo patvirtinti Tvirtinančioji institucija pagal Reglamentų 4.5 straipsnius. Pateisinamais atvejais, atsižvelgiant į biudžeto apribojimus ir FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo), nuožiūra, paramą gaunančiai valstybei gali būti išmokėtas avansas su programos rengimu susijusioms išlaidoms padengti.

7.10 straipsnis

Programos operatoriaus programos valdymo išlaidų tinkamumas finansuoti

1. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos ribos neviršijančios Programos operatoriaus programos valdymo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti. Pirmoji Programos operatoriaus programos valdymo išlaidų tinkamumo finansuoti diena yra diena, kurią FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) patvirtina programą. Paskutinė išlaidų tinkamumo diena yra 2017 m. balandžio 30 d., nebent programos paramos sutartyje nurodyta ankstesnė data. Jei išlaidų tinkamumo laikotarpis pratęsiamas atsižvelgiant į Reglamentų 7.14 straipsnių 4 ir 5 dalių nuostatas, paskutinė išlaidų tinkamumo diena yra 2017 m. gruodžio 31 d.

2. Didžiausia programos valdymo išlaidų suma apskaičiuojama kaip procentinis dydis nuo bendrų tinkamų finansuoti programos išlaidų. Tokia suma yra toliau nurodytų dydžių suma:

a) 10 % nuo pirmųjų 10 mln. EUR;

b) 7% nuo kitų 40 mln. EUR;

c) 5% nuo kitų 50 mln. EUR;

d) 4% nuo likusių visų tinkamų finansuoti programos išlaidų.

3. Toliau nurodytų kategorijų išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti programos valdymo išlaidomis, jeigu išlaidos yra proporcingos ir būtinos:

- a) pasirengimas programos įgyvendinimui, įskaitant projekto atrankos ir finansinių srautų procedūrų parengimą;
- b) pagalba potencialiems pareiškėjams ir projektų vykdytojams siekiant užtikrinti atitiktį Programos operatoriaus nustatytiems projekto pasiūlymo ir (arba) projekto įgyvendinimo reikalavimams;
- c) projektų atranka, įskaitant išlaidas ekspertams, su projektų atrankos komiteto veikla ir skundų nagrinėjimu susijusios išlaidos;
- d) mokėjimo prašymų tikrinimas ir lėšų pervedimas Projektų vykdytojams;
- e) projektų stebėseną ir apžvalgą;
- f) auditai ir projektų patikra vietoje;
- g) viešinimo ir informacinė veikla, įskaitant kvietimus teikti pasiūlymus ir informacinį darbą pasiūlymų teikimo metu, taip pat informaciniai renginiai patirčiai apsieisti ir programos poveikiui įvertinti;
- h) išlaidos, susijusios su prievole teikti ataskaitas FMK ar NURM, Nacionalinei koordinavimo institucijai ir (arba) Tvirtinančiai institucijai;
- i) mokesčiai, susiję su pagal šį reglamentą arba programos paramos sutartį reikalaujamos banko sąskaitos atidarymu ir tvarkymu, įskaitant išlaidas, susijusias su lėšų įskaitymu ir nurašymu;
- j) netiesioginės išlaidos, apskaičiuojamos pagal Reglamentų 7.4 straipsnių 1 dalių a arba b punktus, atitinkamai, ir jeigu atitinka Reglamentų 7.13 straipsnių 4 dalių reikalavimus; ir
- k) išlaidos, susijusios su bendradarbiavimo komiteto veikla, įgyvendinant partnerystės su donoriais programas, ir su Programos valdymo komiteto veikla susijusios išlaidos, kai to reikalaujama pagal Reglamentų 12 priedus.

4. Įgyvendinant programos sritį „Lėšos nevyriausybinėms organizacijoms“, siekdami įvykdyti su sektoriaus gebėjimų stiprinimu susijusius įsipareigojimus, Programos operatoriai gali savo programos pasiūlyme nurodyti didesnę programos valdymo išlaidų ribą, tačiau bet kokiame atveju ji negali viršyti šio straipsnio 2 dalyje nurodytos ribos daugiau nei 30%. Jeigu tokią ribą patvirtina FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo), ji yra aiškiai nurodoma programos paramos sutartyje. Didžiausia programos valdymo išlaidų suma kartu su programos išlaidomis papildomoms veikloms pagal Reglamentų 7.11 straipsnius suma negali viršyti 15% bendrų programos tinkamų finansuoti išlaidų dydžio.

5. Jeigu Programos operatorius paramą gaunančioje valstybėje atrenkamas konkurso būdu, FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) gali programos paramos sutartyje numatyti, kad vietoje faktiškai patiriamų išlaidų programos valdymo išlaidomis bus laikoma sutarties vertė. Tokiu atveju taikomos šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytos ribos.

7.11 straipsnis

Programos operatoriaus papildomos veiklos

1. Papildoma veikla yra veikla, kurią organizuoja Programos operatorius, ir kuri padeda įgyvendinti programos tikslus labiausiai siekiant:

a) sustiprinti bendradarbiavimą tarp Programos operatoriaus ir panašių ūkio subjektų paramą gaunančiose valstybėse ir valstybėse donorėse, įskaitant ir tarptautines organizacijas (*angl. Inter-governmental organisations*); ir

b) keistis patirtimi ir gerąja praktika, susijusia su programos įgyvendinimu.

2. Su toliau nurodytų kategorijų papildomomis veiklomis susijusios išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu išlaidos yra proporcingos ir būtinos:

a) renginių organizavimo išlaidos, tokios kaip įrangos ir patalpų nuomos mokestis, vertimas, kelionės išlaidos, dienpinigiai ir tiesiogiai su renginių organizavimu susijusios viešinimo išlaidos; ir

b) kitų, nei Programos operatorius, tiesiogiai papildomoje veikloje dalyvaujančių ūkio subjektų darbuotojų atlyginimas, kelionės išlaidos ir dienpinigiai ir Programos operatoriaus darbuotojų atlyginimas, kelionės išlaidos ir dienpinigiai, kai tokios išlaidos gali būti aiškiai atskirtos nuo programos valdymo išlaidų.

3. Kad papildomos veiklos išlaidos būtų laikomos tinkamomis finansuoti, išlaidų suma turi būti nurodyta programos biudžete, pridėjame prie programos paramos sutarties. Papildomos veiklos išlaidos negali viršyti 20% visų programos valdymo išlaidų, išskyrus atvejus, kai lėšos skiriamos nevyriausybinėms organizacijoms, kurioms gali būti nustatoma 30% riba atsižvelgiant į didžiausią pagal Reglamentų 7.10 straipsnių 4 dalyse nustatytą ribą.

7.12 straipsnis

Techninė parama paramą gaunančioms valstybėms

1. Paramą gaunančių valstybių išlaidos, patirtos įgyvendinant 2009–2014 m. EEE ar Norvegijos finansinius mechanizmus nėra laikomos tinkamomis finansuoti, išskyrus šiame straipsnyje nurodytas ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytoms kategorijoms priskirtas išlaidas.

2. Toliau nurodytų kategorijų išlaidos gali būti tinkamos finansuoti techninės paramos lėšomis, taikant 3-8 dalyje apibrėžtas sąlygas ir nustatytas ribas, jeigu išlaidos yra proporcingos ir būtinos:

a), išlaidos, susijusios su paramos ir programų rengimu, vertinimu, finansiniais srautais ir stebėseną, jeigu sukurtos papildomos valdymo sistemos, specialiai skirtos 2009-2014 m. EEE ar Norvegijos finansiniams mechanizmomis įgyvendinti;

b) Priežiūros komiteto posėdžių išlaidos, išlaidos, susijusios su metinių susitikimų su valstybėmis donorėmis rengimu ir dalyvavimu juose, taip pat kitų su paramos įgyvendinimu susijusių susitikimų su valstybėmis donorėmis išlaidos. Šioms išlaidoms taip pat gali būti priskirtos išlaidos ekspertams ir kitiems komitetų veikloje dalyvaujantiems asmenims, įskaitant dalyvius iš trečiųjų šalių, jeigu jų dalyvavimas, komitetų pirmininko nuomone, yra būtinas siekiant veiksmingai įgyvendinti mechanizmus;

c) išlaidos, susijusios su Nacionalinės koordinavimo institucijos ar Tvirtinančios institucijos organizuotais susitikimais ir konferencijomis, siekiant keistis patirtimi, susijusia su pagal 2009-2014 m. EEE ir Norvegijos finansinius mechanizmus finansuojamų projektų įgyvendinimu, stebėseną, ataskaitų teikimu ir auditu, įskaitant dalyvių kelionės ir apgyvendinimo išlaidas. FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) iš anksto patvirtina tokių susitikimų ar konferencijų darbotvarkę, ir valstybių donorių atstovai yra kviečiami dalyvauti tokiuose susitikimuose ir konferencijose;

d) išlaidos, susijusios su viešinimo ir informavimo veikla;

- e) išlaidos, susijusios su Reglamentų 4.6 straipsniuose ir 4.8 straipsnių 3 dalyse nurodytais auditais;
  - f) išlaidos, susijusios su patikromis programos ar projekto įgyvendinimo vietoje;
  - g) su apžvalgomis ir vertinimais susijusios išlaidos; ir
  - h) išlaidos, susijusios su technine parama įgyvendinant 2004-2009 m. EEE ar Norvegijos finansinius mechanizmus, patirtos per 12 mėnesių nuo paskutinės šios techninės paramos išlaidų tinkamumo finansuoti dienos.
3. Pagalbą gaunančios valstybės išlaidos darbo užmokesčiui, socialinio draudimo įmokoms ir kitoms pagal įstatymą numatytoms išlaidoms yra laikomos tinkamomis finansuoti tik šiais atvejais:
- a) valstybės tarnautojai ar kiti valstybės pareigūnai pagal tinkamai dokumentuotą kompetentingos institucijos sprendimą laikinai paskirti vykdyti 2 dalyje nurodytas užduotis kaip išskirtines ir papildomas pareigas;
  - b) kitas personalas, priimtas į darbą vykdyti 2 dalyje nurodytas užduotis.
4. Finansavimas iš 2009-2014 m. EEE ar Norvegijos finansinių mechanizmų padengti pagal 2 dalį nurodytas išlaidas negali viršyti 1,5% bendros atitinkamai paramą gaunančiai valstybei skiriamos paramos.
5. Suma turi būti nurodyta sutartyje dėl techninės paramos tarp FMK, jei lėšos skiriamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos skiriamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) ir Nacionalinės koordinavimo institucijos.
6. Techninės paramos naudojimą koordinuoja Nacionalinė koordinavimo institucija. Kaip galėdama greičiau po Susitarimo memorandumo pasirašymo Nacionalinė koordinavimo institucija pateikia FMK ir (arba) NURM viso įgyvendinimo laikotarpio biudžetą, įskaitant išsamų pirmųjų kalendorinių metų biudžetą. Ne vėliau kaip iki kiekvienų metų rugsėjo 30 d. Nacionalinė koordinavimo institucija pateikia FMK ir (arba) NURM detalų biudžetą kitiems kalendoriniams metams. Jeigu Nacionalinė koordinavimo institucija gauna techninę paramą pagal EEE ir pagal Norvegijos finansinius mechanizmus, ji sudaro vieną biudžetą, apimančią techninę paramą pagal abu finansinius mechanizmus.
7. Pirmoji paramos tinkamumo finansuoti pagal šį straipsnį diena yra diena, kurią Susitarimo memorandumą su atitinkama paramą gaunančia valstybe pasirašo paskutinis pasirašantis asmuo. Jeigu techninė parama gaunama pagal EEE ir pagal Norvegijos finansinius mechanizmus, pirmoji techninės paramos išlaidų tinkamumo finansuoti diena yra diena, kurią pirmąjį pasirašomą susitarimo memorandumą pasirašo paskutinis pasirašantis asmuo.
8. Reglamentų 5.11 ir 5.12 straipsniai ir 8 skyriai taikomi *mutatis mutandis* techninei paramai. Galutinė programos ataskaita už techninę paramą turi būti pateikta ne vėliau kaip iki 2018 m. kovo 15 d.

7.13 straipsnis

Išlaidų įrodymas

1. Programos operatorių, projektų vykdytojų ir projekto partnerių patirtos išlaidos turi būti pagrįstos gautomis sąskaitomis faktūromis, ar kitais lygiavertės įrodomosios vertės apskaitos dokumentais.
2. Jeigu veikla vykdoma taikant atitinkamas konkursinių pasiūlymų procedūras, Programos operatorių, Projektų vykdytojų ir Projektų partnerių atlikti mokėjimai pagrindžiami gautomis sąskaitomis faktūromis, išrašytomis pagal pasirašytas sutartis. Visais kitais atvejais Programos

operatorių, Projektų vykdytojų ir Projektų partnerių atlikti mokėjimai patvirtinami faktiškai projekto įgyvendinime dalyvaujančių ūkio subjektų apmokėtomis išlaidomis.

3. Taikant 5 dalies nuostatas nepriklausomo ir tinkamai atestuoto auditoriaus išvada, patvirtinanti, kad nurodytos išlaidos buvo patirtos pagal Reglamentus, Projekto partnerio šalies nacionalinę teisę ir apskaitos taisykles, yra laikoma pakankamu Projekto vykdytojo ar Projekto partnerio, kurio pagrindinė veiklos vieta yra valstybėje donorėje arba paramą gaunančioje valstybėje, ar tarptautinės organizacijos (*angl. Inter-governmental organisation*) patirtų išlaidų įrodymu. Projekto vykdytojai ar Projekto partneriai dėl auditoriaus išvados, patvirtinančios, kad nurodytos išlaidos buvo patirtos pagal Reglamentus, Projekto partnerio šalies nacionalinę teisę ir apskaitos taisykles, išdavimo gali kreiptis į kompetentingą valstybės pareigūną, jei atitinkamos nacionalinės institucijos teisinis veiklos reglamentavimas leidžia kompetentingam valstybės pareigūnui audituoti šią įstaigą ir šio pareigūno nepriklausomumas rengiant finansines ataskaitas yra užtikrinamas. Taikant 5 dalies nuostatas anksčiau nurodyta auditoriaus išvada, patvirtinanti, kad nurodytos išlaidos buvo patirtos pagal Reglamentus, Projekto partnerio šalies nacionalinę teisę ir apskaitos taisykles, yra laikoma pakankamu Projekto vykdytojo ar Projekto partnerio, kurio pagrindinė veiklos vieta yra valstybėje donorėje arba paramą gaunančioje valstybėje, ar tarptautinės organizacijos (*angl. Inter-governmental organisation*) patirtų išlaidų įrodymu.

4. Pagal Reglamentų 7.4 straipsnių 1 dalių b ir c punktus nustatytų papildomų išlaidų apskaitos dokumentais pagrįsti nereikia. Nepaisant to, programos pasiūlyme Programos operatorius pasiūlo metodiką, užtikrinančią, kad bendros papildomos išlaidos bus teisingai paskirstytos tarp Projektų vykdytojų ir (arba) projekto partnerių. Tokia metodologija gali būti taikoma tik tais atvejais, kai pagal Reglamentų 7.4 straipsnių 2 dalis nedraudžiama taikyti vienodo dydžio normos metodo.

5. Programos operatorius gali nuspręsti taikyti 3 dalies nuostatas tik projektų partneriams, kurių pagrindinė veiklos vieta yra valstybėje donorėje, ir (ar) tarptautinėms organizacijoms. Programos operatorius informuoja apie tokį savo sprendimą FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) per Nacionalinę koordinavimo instituciją.

6. Taip pat Tvirtinančioji institucija turi teisę nustatyti mokėjimo prašymų tikrinimo metodus, pagal kuriuos gali būti numatyta patikra atrankos būdu.

7.14 straipsnis

Projektų išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis

1. Jeigu programos paramos sutartyje, programos įgyvendinimo sutartyje ar projekto įgyvendinimo sutartyje nėra nurodytas vėlesnis laikotarpis, patirtos išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti nuo dienos, kurią Programos operatorius priima sprendimą skirti paramą projektui. Tame pačiame sprendime Programos operatorius nustato išlaidų tinkamumo galutinę datą, kuri negali būti vėlesnė nei vieneri metai nuo suplanuotos projekto įgyvendinimo pabaigos datos, arba nuo 3 dalyje nurodytos datos, priklausomai kuri data yra ankstesnė.

2. Kiekvieno projekto pirma ir paskutinė išlaidų tinkamumo finansuoti data yra nurodoma dėl to projekto sudarytoje projekto įgyvendinimo sutartyje.

3. Po 2016 m. balandžio 30 d. patirtos išlaidos nėra tinkamomis finansuoti. Išlaidos stipendijoms, patirtos po 2016 m. rugsėjo 30 d., nėra laikomos tinkamomis finansuoti. Teikiant pereinamojo laikotarpio paramą Ispanijai išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos data yra 2015 m. gruodžio 31 d.

4. Išimtiniais atvejais, kai termino atidėjimas gali būti pateisintas, FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) gali nuspręsti pratęsti išlaidų tinkamumo laikotarpį iki 2017 m. balandžio 30 d. Teikiant pereinamojo laikotarpio paramą Ispanijai išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nepratęsiamas.

5. Jeigu paskutinę projekto išlaidų tinkamumo finansuoti dieną dėl projekto vyksta teisminiai ginčai, ar dėl jo pateiktas administracinis skundas, galintis turėti stabdomąjį poveikį, FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) gali nuspręsti dar pratęsti terminą, jeigu jos manymu toks termino pratęsimas atitinka 2009-2014 m. EEE ar Norvegijos finansinių mechanizmų interesus.

6. Jeigu paskutinę projekto išlaidų tinkamumo finansuoti dieną projektas nėra baigtas įgyvendinti, Programos operatorius užtikrina, kad būtų pakankamai lėšų projektą užbaigti laiku. Jeigu tokių lėšų negalima garantuoti, Programos operatorius grąžina FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) jo projektui skirtas lėšas. Jeigu paskutinę projekto išlaidų tinkamumo finansuoti dieną aiškiai identifikuojami ir svarbūs projekto komponentai buvo tinkamai įvykdyti, FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo) gali nuspręsti visai ar iš dalies atsisakyti savo teisės į grąžinamas lėšas.

7.15 straipsnis

Projektų tęstinumas

1. Programos operatorius privalo užtikrinti, projektų, pagal kuriuos yra investuojama į nekilnojamąjį turtą ir (arba) žemę (įskaitant atnaujinimą), tęstinumą mažiausiai penkis metus nuo dienos, kurią Programos operatorius patvirtina ataskaitą po projekto užbaigimo, ir kad nekilnojamoji turtas ir (arba) žemė būtų naudojama pagal projekto įgyvendinimo sutartyje nurodytą paskirtį.

2. Kitų projektų minimalų tęstinumo po projekto užbaigimo laikotarpį nustato Programos operatorius, toks laikotarpis turi būti aprašytas kvietime teikti pasiūlymus ir nurodytas projekto įgyvendinimo sutartyje. Nustatant tokį laikotarpį turi būti siekiama skatinti projekto tęstinumą ir užtikrinti, kad projektui skirta finansinė parama sukurtų didžiausią galimą naudą jo tikslinėms grupėms ir galutiniams paramos gavėjams.

3. Paramą gaunanti valstybė ir Programos operatorius užtikrina, kad Projekto vykdytojas išsaugos pagal EEE ar Norvegijos finansinį mechanizmą gautą paramą tik jeigu projektas atitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimus.

7.16 straipsnis

Pirkimas

1. Visuose programų ir projektų įgyvendinimo lygmenyse turi būti laikomasi nacionalinių ir Europos Sąjungos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų.

2. Projekto vykdytojas, kurio 50% ar daugiau tinkamų finansuoti projekto išlaidų yra finansuojama programos lėšomis pagal 2009-2014 m. EEE ar Norvegijos finansinį mechanizmą, pirkimo procedūras tokiam projektui vykdo vadovaudamasis nacionaliniais viešuosius pirkimus reglamentuojančiais įstatymais taip, lyg Projekto vykdytojas būtų perkančioji organizacija pagal 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 1 straipsnio 9 dalį. Ši dalis taikoma *mutatis mutandis* projekto partneriams.

3. 2 dalis netaikoma nevyriausybinėms organizacijoms, išskyrus atvejus, kai sutarties vertė yra lygi arba viršija Europos Sąjungos nustatytas ribas, taikomas viešiesiems pirkimams.

4. Jeigu sutarčių, sudarytų įgyvendinant programą, vertė yra mažesnė, nei Europos Sąjungos ar nacionaliniuose teisės aktuose viešiesiems pirkimams nustatytos ribos, arba tokios sutartys nepatenka į viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų taikymo sritį, tokios paramos skyrimo sutartys sudaromos (įskaitant prieš paramos skyrimo sutarčių sudarymą taikomas procedūras) ir tokių sutarčių terminai ir sąlygos nustatomos vadovaujantis geriausia ekonomine praktika, įskaitant atskaitomybę, užtikrinant laisvą ir teisingą konkurenciją tarp galimų tiekėjų, pavyzdžiui, veiksmingai lyginant kainas, ir užtikrinant optimaliausią 2009-2014 m. EEE ar Norvegijos finansinio mechanizmo išteklių naudojimą.

5. Vykdamas pirkimo procedūras ir įgyvendinant sutartis taikomi aukščiausi etikos standartai. Programos operatorius užtikrina, kad būtų taikomos visos pakankamos ir veiksmingos priemonės užkirsti kelią neteisėtai ar korupcinei veiklai. Negali būti priimami jokie pasiūlymai, dovanos, mokėjimai ar gaunama nauda bet kokios formos natūra, kurie būtų ar galėtų būti tiesiogiai ar netiesiogiai suprantami kaip neteisėti ar korupcijos veiksmai, pavyzdžiui, kaip paskata ar atlygis pritarti sudaryti ar įgyvendinti pirkimo sutartį.

6. Programos operatorius užtikrina, kad visi su sutarčių sudarymu ir jų įgyvendinimu susiję dokumentai būtų saugojami ne trumpiau nei tris metus nuo programos užbaigimo datos, ir pagal prašymą tinkamai pateikiami FMK, jei lėšos teikiamos iš EEE finansinio mechanizmo (ar NURM, jei lėšos teikiamos iš Norvegijos finansinio mechanizmo).